

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

nedávná mezinárodní mediální pozornost zaměřená na aktivity československé rozvědky v období studené války nás inspirovala k tomu, abychom tomuto tématu věnovali na stránkách našeho časopisu patřičné místo. Oslovili jsme proto dva historiky, kteří výsledky svého výzkumu mezinárodních kontaktů Státní bezpečnosti dosud publikovali jen v zahraničí, a tak jejich texty mohly domácí odborné veřejnosti uniknout.

Michal Zourek se soustavně zabývá vztahy Československa se zeměmi Latinské Ameriky. Mimo jiné také zkoumal působení československé zpravodajské služby, jež sloužila nejen pragmatickým zájmům svého státu, ale plnila na tomto kontinentě také úkoly v rámci šíření mocenského a ideologického vlivu sovětského bloku. Ohlas v latinskoamerických zemích zaznamenal i svými články o uruguayském socialistickém politikovi Vivianu Tríasovi, který byl v 60. a 70. letech placeným agentem StB. Tríasův případ se stal předmětem mediálních diskuzí již předtím. S fantastickými odhaleními, jež měla zjevně za cíl zpochybnit osobní integritu tohoto politika, ale také znevěrohodnit politickou stranu hlásící se k jeho odkazu, přišli publicisté. Michal Zourek však nabídl vícevrstevný výklad, který studuje motivace uruguayského politika a zasazuje jeho kontakty s StB do dobového kontextu. Stejně zodpovědně se M. Zourek vyrovnává i s okolnostmi aktivit československé rozvědky.

Druhý z námi oslovených autorů Jan Koura se ve svém výzkumu pokusil osvětlit širší souvislosti již dříve uveřejněného případu spolupráce marockého opozičního politika Mehdiho Ben Barky s československou StB. Ben Barka, který byl v roce 1965 unesen a s velkou pravděpodobností zavražděn marockou tajnou službou, udržoval kontakt s československou rozvědkou zjevně jak z politicko-strategických, tak i materiálních důvodů. Místo prvoplánového pohoršení nad tím, že Ben Barka přistoupil na spolupráci s komunistickou tajnou službou, se J. Koura zabývá dilematy, jež tato forma kontaktu marockého politika s jednou ze zemí sovětského bloku nutně přinášela. Jak reálně mohla Ben Barkovi spolupráce s StB pomoci v jeho opoziční činnosti proti autoritativnímu režimu? Do jaké míry jej k jejímu udržování motivovaly politické cíle a do jaké jeho osobní materiální zájmy? Na druhé straně však autor ukazuje, že využívání rozvědčné linie, stejně jako podpora subversivním hnutím v zemích mimo sovětskou mocenskou sféru, měla i pro Československo své limity. Před ideologickými cíli „socialistického tábora“ totiž konečné slovo často dostával pragmatický zájem československého hospodářství.

Oba články, jež shrnují, ale i dále rozvíjejí dřívější, v anglickém či španělském jazyce uveřejněné studie, jsme zařadili do rubriky Diskuze.

Stejně jako vloni je i první číslo letošního ročníku tematicky pestré. Další texty se týkají témat, která se na stránkách *Securitas Imperii* objevují pravidelně. Jan Zumr se věnuje represivnímu nacistickému aparátu v Protektorátu Čechy a Morava, přičemž tentokrát svoji odbornou pozornost soustřeďuje na otázku prorůstání složek

Gestapa se strukturami SS. Monika Kabešová sleduje na případu čáslavského okresu dopady stalinistické kampaně proti vnitřním nepřátelům v Komunistické straně Československa počátkem 50. let v regionálním měřítku. Vlastimil Ondrák se pak zaměřuje na činnost Ukrajinské povstalecké armády na československém území po 2. světové válce a v tomto kontextu také na československou propagandu, proti tzv. banderovcům.

Do rubriky Dokumenty jsme zařadili drobnou edici z korespondence Josefa Jonáše a Radomíra Luži z archivu české menšiny ve Vídni k činnosti exilové československé sociální demokracie v 50. a 60. letech připravenou Janem Cebe a Alexandrou Blodigovou.

Číslo také jako obvykle obsahuje rubriku recenzí, tentokrát doplněnou o jednu větší recenzní stať.

Inspirativní četbu za redakci přejí
Adéla Rádková a Ondřej Vojtěchovský
(šéfredaktoři)